

Na osnovu člana IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 55. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 24. i 28. oktobra 2013. godine, i na 33. sjednici Doma naroda, održanoj 5. novembra 2013. godine, usvojila je

Z A K O N

O ODGOVORNOSTI ZA NUKLEARNU ŠTETU

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Član 1. **(Predmet)**

Ovim zakonom uređuju se pitanja građanske odgovornosti za nuklearnu štetu nastalu od upotrebe nuklearne energije u mirovne svrhe, gdje god da je ta šteta pretrpljena, kao i druga značajna pitanja u vezi s ovom odgovornošću.

Član 2. **(Definicije)**

(1) Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) "Ekonomski gubitak" predstavlja finansijski gubitak za lice koje pretrpi nuklearnu štetu, a koji nastaje kao direktna ili indirektna posljedica takve štete.
- b) "Mjere vraćanja u prethodno stanje" označavaju sve razumne mjere koje su odobrila ministarstva ili drugi organi nadležni za pitanja zaštite okoliša, a čiji je cilj vratiti u prethodno stanje ili sanirati oštećene ili uništene komponente okoliša, ili uvesti, gdje je to razumno, ekvivalente tih komponenti u okoliš.
- c) "Nuklearna šteta" označava:
 - 1) smrt ili tjelesnu povredu ili drugo narušavanje zdravlja čovjeka;
 - 2) gubitak ili oštećenje dobara;
 - 3) ekonomski gubitak u obimu utvrđenom od nadležnog suda, koji nastane usljed gubitka ili štete na koje se ukazuje u alinejama 1) i 2) ove tačke, u onoj mjeri u kojoj nije predviđen alinejama 1) i 2), ako ga snosi lice koje ima pravo na odštetni zahtjev u pogledu takvog gubitka ili štete;
 - 4) troškove mjera vraćanja oštećenog okoliša u prethodno stanje u obimu utvrđenom od nadležnog suda, osim ako takvo oštećenje nije beznačajno, ako su takve mjere zaista preduzete ili će se preduzeti, a u onoj mjeri u kojoj nisu obuhvaćene alinejom 2) ove tačke;
 - 5) gubitak prihoda koji potiče od ekonomskog interesa u vezi s korištenjem ili uživanjem okoliša u obimu utvrđenom od nadležnog suda, do kojeg dođe usljed

- značajnog oštećenja tog okoliša, a u onoj mjeri u kojoj nije obuhvaćen alinejom 2) ove tačke;
- 6) troškove preventivnih mjera u obimu utvrđenom od nadležnog suda, kao i daljnji gubitak ili štetu izazvanu takvim mjerama;
 - 7) sve ostale ekonomske gubitke u obimu utvrđenom od nadležnog suda, izuzev onih izazvanih oštećenim okolišem, ako to dozvoljava važeći zakon o obligacionim odnosima;
 - 8) u smislu alineja 1), 2), 3), 4), 5) i 7), nuklearna šteta označava štetu u mjeri u kojoj gubitak ili šteta proizlaze iz ili nastanu kao posljedica jonizirajućeg zračenja koji emitira bilo koji izvor zračenja unutar nekog nuklearnog postrojenja ili koji emitira nuklearno gorivo ili radioaktivni proizvodi ili otpad u, ili nuklearni materijal koji se nalazi u jednom nuklearnom postrojenju, kao i nuklearni materijal koji dolazi iz nuklearnog postrojenja, koji je u njemu proizveden ili se u njega šalje, bilo da to nastaje usljed radioaktivnih svojstava takve materije, ili kombinacije tih svojstava s otrovnim, eksplozivnim ili drugim opasnim svojstvima takvih materija.
- d) "Nuklearni materijal" označava:
 - 1) nuklearno gorivo, isključujući prirodni ili osiromašeni uranij, koje je sposobno da proizvodi energiju samoodržavajućom lančanom reakcijom nuklearne fisije van nuklearnog reaktora, samostalno ili u vezi s nekim drugim materijalom i
 - 2) radioaktivne proizvode ili otpad.
 - e) "Nuklearni reaktor" označava postrojenje koje sadrži nuklearno gorivo raspoređeno tako da u njemu može nastati samoodržavajuća lančana reakcija nuklearne fisije bez dodatnog izvora neutrona.
 - f) "Nuklearni incident" označava događaj ili niz događaja istog porijekla koji prouzrokuju nuklearnu štetu ili, ali samo u odnosu na preventivne mjere, stvaraju ozbiljnu i neposrednu prijetnju od izazivanja takve štete.
 - g) "Nuklearno gorivo" označava materijal sposoban da proizvodi energiju samoodržavajućom lančanom reakcijom nuklearne fisije.
 - h) "Nuklearno postrojenje" označava:
 - 1) svaki nuklearni reaktor, osim reaktora kojim su opremljena pomorska ili zračna prijevozna sredstva i koji služe kao izvor energije za pogon ili za bilo koju drugu svrhu;
 - 2) svaku fabriku koja koristi nuklearno gorivo za proizvodnju nuklearnog materijala, kao i svaku fabriku za obradu nuklearnog materijala, uključujući fabrike za preradu ozračenog nuklearnog goriva;
 - 3) svako mjesto na kojem je nuklearni materijal uskladišten, osim uskladištenja takvog materijala u vezi s prijevozom;
 - 4) sva ostala postrojenja u kojima postoji nuklearno gorivo ili radioaktivni proizvodi ili otpad kako to utvrdi Upravni odbor Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA).
 - i) "Korisnik nuklearnog postrojenja" (u daljnjem tekstu: korisnik) je lice koje je država u kojoj je nuklearno postrojenje odredila ili priznala za korisnika takvog postrojenja.

- j) "Preventivne mjere" označavaju sve razumne mjere koje preduzme bilo koje lice nakon što dođe do nuklearnog incidenta kako bi se spriječila ili na minimum svela nuklearna šteta iz tačke c) alineje od 1) do 5) ili alineje 7) ovog stava, što podliježe odobravanju ministarstava ili drugih nadležnih organa za pitanja okoliša.
- k) "Prijevoznik" je lice koje prevozi nuklearni ili radioaktivni materijal drumskim, željezničkim, pomorskim ili zračnim saobraćajem.
- l) "Radioaktivni proizvodi ili otpad" označavaju radioaktivni materijal dobiven u procesu proizvodnje ili korištenja nuklearnog goriva ili svaki materijal koji je postao radioaktivan zbog toga što je bio izložen zračenju emitiranom u toku tog procesa, isključujući radioizotope koji su nastali u završnoj fazi proizvodnje i koji se mogu koristiti u naučne, medicinske, poljoprivredne, komercijalne ili industrijske svrhe.
- m) "Razumne mjere" označavaju mjere koje se prema važećim propisima smatraju primjerenim i srazmjernim imajući u vidu sve okolnosti, a posebno:
 - 1) prirodu i obim pretrpljene štete ili, u slučaju preventivnih mjera, prirodu i obim rizika od takvih šteta;
 - 2) obim do kojeg će vjerovatno, u vrijeme kada su preduzete, mjere biti efikasne;
 - 3) relevantna naučna i tehnička stručna mišljenja.

(2) Izrazi napisani samo u jednom rodu odnose se podjednako na muški i ženski rod.

DIO DRUGI – ODGOVORNOST ZA NUKLEARNU ŠTETU

Član 3.

(Odgovornost korisnika za nuklearnu štetu)

- (1) U skladu s odredbama ovog zakona, korisnik je isključivo odgovoran za nuklearnu štetu gdje god da je ona pretrpljena ako se dokaže da je takva šteta prouzrokovana usljed nuklearnog incidenta u njegovom nuklearnom postrojenju.
- (2) Korisnik, u skladu s ovim zakonom, snosi objektivnu odgovornost za nuklearnu štetu, osim u situacijama predviđenim u članu 7. ovog zakona.
- (3) Korisnik odgovara za nuklearnu štetu i kada se dokaže da je šteta prouzrokovana nuklearnim incidentom:
 - a) u vezi s nuklearnim materijalom koji dolazi iz njegovog postrojenja ili je u njemu proizveden i koji je nastao:
 - 1) prije nego što je korisnik nekog drugog postrojenja preuzeo odgovornost na osnovu izričitih uslova pisanog ugovora za nuklearne incidente prouzrokovane tim nuklearnim materijalom;
 - 2) u nedostatku izričitih uslova u ugovoru iz alineje 1) ove tačke, prije nego što korisnik drugog nuklearnog postrojenja preuzme nuklearni materijal;

- 3) kada je nuklearni materijal namijenjen za upotrebu u nuklearnom reaktoru kojim je opremljeno prijevozno sredstvo i koji služi kao izvor energije, bilo za pogon bilo za druge svrhe, a prije nego što je lice propisno ovlašteno za korištenje takvog reaktora preuzelo nuklearni materijal;
 - 4) kada je nuklearni materijal bio upućen korisniku na teritoriji države koja nije strana ugovornica Bečke konvencije o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu iz 1997. godine (u daljnjem tekstu: Bečka konvencija), sve dok se ne istovari s prijevoznog sredstva kojim je dopremljen na teritoriju te države koja nije strana ugovornica ove konvencije.
- b) u vezi s nuklearnim materijalom koji je poslan u njegovo nuklearno postrojenje i koji je nastao:
- 1) nakon što je od korisnika drugog nuklearnog postrojenja preuzeo odgovornost za nuklearni incident prouzrokovan tim nuklearnim materijalom na osnovu izričitih uslova pisanog ugovora;
 - 2) u nedostatku izričitih uslova pisanog ugovora iz alineje 1) ove tačke, nakon što je preuzeo taj nuklearni materijal;
 - 3) nakon što je preuzeo nuklearni materijal od lica koje koristi nuklearni reaktor kao izvor energije kojim je opremljeno prijevozno sredstvo, bilo za pogon ili za druge svrhe;
 - 4) kada je lice s teritorije države koja nije strana ugovornica Bečke konvencije uputilo nuklearni materijal uz pisani pristanak korisnika, koji je naknadno utovaren na prijevozno sredstvo kojim će biti izvezen s teritorije te države.

Član 4. **(Vremenska sfera odgovornosti)**

Korisnik odgovara za nuklearnu štetu sve dok je njegovo postrojenje u pogonu.

Član 5. **(Posebni slučajevi odgovornosti)**

Korisnik koji je nosilac posljednje autorizacije za obavljanje nuklearne djelatnosti odgovoran je za nuklearnu štetu prouzrokovanu nuklearnim materijalom koji je ukraden, izgubljen, napušten ili bačen iz njegovog postrojenja.

Član 6. **(Solidarna odgovornost korisnika)**

Kada za nuklearnu štetu odgovara više korisnika i kada se ne može sa sigurnošću utvrditi koji dio štete treba pripisati svakome od njih, korisnici će solidarno snositi odgovornost.

Član 7.
(Izuzeci od objektivne odgovornosti)

- (1) U slučaju da korisnik dokaže da je nuklearna šteta u cjelini ili djelimično prouzrokovana krajnjom nepažnjom lica koje je pretrpjelo štetu ili usljed toga što je to lice preduzelo ili propustilo preduzeti neku radnju u namjeri da pričini štetu, sud može u cjelini ili djelimično osloboditi korisnika njegove obaveze da nadoknadi štetu koju je takvo lice pretrpjelo.
- (2) Korisnik ne snosi odgovornost za nuklearnu štetu ako dokaže da je nuklearna šteta direktno prouzrokovana usljed oružanog sukoba, neprijateljstva, građanskog rata ili pobune.

Član 8.
(Neograničena odgovornost)

U slučaju nuklearnog incidenta na teritoriji Bosne i Hercegovine ili u njenoj isključivoj ekonomskoj zoni, odgovornost korisnika za nuklearnu štetu koja nastupi usljed tog incidenta nije ograničena u iznosu novčanih sredstava.

Član 9.
(Finansijsko osiguranje u slučaju prijevoza)

- (1) Korisnik mora prilikom prijevoza nuklearnih materijala preko teritorije Bosne i Hercegovine ili njene isključive ekonomske zone imati zaključeno odgovarajuće osiguranje kojim se pokriva odgovornost za nuklearnu štetu, u skladu sa zakonima zemlje u kojoj je njegovo nuklearno postrojenje, odnosno mora imati drugu vrstu finansijskog pokrića za nuklearnu štetu prema zakonima te zemlje.
- (2) Korisnik je dužan prije obavljanja prijevoza preko teritorije Bosne i Hercegovine ili njene isključive ekonomske zone prijevozniku predati potvrdu koju je izdao osiguravalac ili drugo lice koje pruža finansijsku garanciju.
- (3) Potvrda o finansijskom pokriću iz stava (2) ovog člana obavezno mora biti dostavljena Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost prije izdavanja odobrenja za prijevoz nuklearnog materijala i treba sadržavati:
 - a) naziv i adresu korisnika;
 - b) iznos, vrstu i trajanje garancije;
 - c) opis nuklearnog materijala na koji se primjenjuje garancija;
 - d) izjavu nadležnog organa države u kojoj je postrojenje o tome da je naznačeno lice korisnik u smislu značenja Bečke konvencije ili drugih međunarodnih konvencija koje se tiču pitanja naknade nuklearne štete.

- (4) Osiguravalac ili drugo lice koje je izdalo potvrdu ili u čije ime je izdata ne može pobijati navode koje ona sadrži.
- (5) Osiguravalac ili drugo lice koje je izdalo potvrdu ne može obustaviti ili otkazati osiguranje ili drugu finansijsku garanciju za vrijeme prijevoza.

DIO TREĆI – POSEBNE ODREDBE

Član 10. **(Nadležnost suda)**

- (1) Za odlučivanje o naknadi nuklearne štete, kada je do nuklearnog incidenta došlo na teritoriji Bosne i Hercegovine ili u njenoj isključivoj ekonomskoj zoni, nadležan je sud na čijem području se dogodio nuklearni incident ili sud na čijem je području štetna posljedica nastupila.
- (2) Kada se ne može sa sigurnošću utvrditi da je do nuklearnog incidenta došlo na teritoriji Bosne i Hercegovine, za odlučivanje o naknadi nuklearne štete nadležan je sud države u kojoj je nuklearno postrojenje.

Član 11. **(Zastara prava na naknadu štete)**

- (1) Pravo na naknadu nuklearne štete, u skladu s ovim zakonom, zastarijeva ako tužba nije podnesena:
 - a) u roku od 30 godina, računajući od dana kada se dogodio nuklearni incident, kada je u pitanju smrt ili tjelesna povreda;
 - b) u roku od 10 godina, računajući od dana kada se dogodio nuklearni incident, za druge oblike nuklearne štete koji su definirani u članu 2. stav (1) tačka c) alineje 3), 4), 5), 6), 7) i 8) ovog zakona.
- (2) Pravo na naknadu nuklearne štete, u skladu s ovim zakonom, zastarijeva ako tužba za naknadu nuklearne štete nije podnesena u roku od tri godine od dana kada je lice koje smatra da je pretrpjelo nuklearnu štetu saznalo ili od dana kada je razumno trebalo saznati za nuklearnu štetu i za korisnika koji za nju odgovara.
- (3) Bilo koje lice koje tvrdi da je pretrpjelo nuklearnu štetu, a koje je podnijelo tužbu za naknadu štete u roku predviđenom u stavu (1) ovog člana, može dopuniti svoj zahtjev

uzimanjem u obzir svakog povećanja štete, čak i poslije isteka tog roka, sve do donošenja konačne presude.

Član 12.
(Neposredna tužba protiv osiguravaoca)

Bilo koje lice koje ima pravo na naknadu nuklearne štete može, u skladu s ovim zakonom, podnijeti neposrednu tužbu protiv odgovornog korisnika ili direktno protiv osiguravaoca ili drugog lica koje daje finansijsku garanciju korisniku za slučaj nuklearne štete.

Član 13.
(Utvrđivanje naknade)

- (1) Priroda, oblik i obim naknade za nuklearnu štetu, kao i njena pravična raspodjela, utvrđuju se u skladu s odredbama važećeg zakona o obligacionim odnosima na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u zavisnosti od mjesta gdje je nastala nuklearna šteta, u mjeri u kojoj ti zakoni nisu u suprotnosti s odredbama Bečke konvencije.
- (2) Ako zahtjevi za naknadu nuklearne štete prelaze ili će vjerovatno prelaziti iznos naknade koji je utvrdila država s postrojenjem, naknada za nuklearnu štetu će se najprije osigurati onim podnosiocima zahtjeva koji su pretrpjeli nuklearnu štetu iz člana 2. stav (1) tačka c) alineja 1) ovog zakona i nakon što su takvi zahtjevi podmireni, zahtjevi za druge gubitke ili štetu bit će nadoknađeni.

Član 14.
(Pravo na regres)

- (1) Ako lice koje je državljanin neke strane ugovornice Bečke konvencije i koje nije korisnik plati naknadu za nuklearnu štetu, u skladu s nekom međunarodnom konvencijom ili sa zakonima države koja nije strana ugovornica Bečke konvencije, to lice subrogacijom stiče prava kojima bi se na osnovu ovog zakona koristilo obeštećeno lice do visine plaćenog iznosa, s tim da ne može na taj način steći bilo kakvo pravo u onim slučajevima i u onoj mjeri u kojima korisnik ima protiv tog lica pravo na regres na osnovu ovog zakona i Bečke konvencije.
- (2) Korisnik ima pravo na regres:
 - a) ako je to izričito predviđeno u pisanom ugovoru;

- b) ako je nuklearni incident posljedica činjenja ili nečinjenja radnje s namjerom da se prouzrokuje šteta, u odnosu na lice koje je takvom namjerom počinilo ili propustilo počiniti radnju.

Član 15.
(Kompenzacija na osnovu drugih sistema)

Ako se propisima o zdravstvenom osiguranju, socijalnom osiguranju, socijalnoj zaštiti, osiguranju za slučaj nesreće na radu ili profesionalne bolesti predviđa i naknada za nuklearne štete, prava korisnika tih sistema na naknadu, kao i prava na regresni zahtjev korisniku predviđena na osnovu tih sistema određuju se prema zakonima koji su ustanovili takve sisteme.

DIO ČETVRTI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16.
(Zabrana diskriminacije)

Ovaj zakon će se primjenjivati bez diskriminacije u pogledu državljanstva, prebivališta ili boravišta.

Član 17.
(Primjena drugih propisa)

Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjivat će se odredbe Bečke konvencije i odredbe zakona o obligacionim odnosima koji važi na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, s tim da će se ove posljednje primjenjivati samo pod uslovom da nisu u suprotnosti s odredbama Bečke konvencije.

Član 18.
(Prestanak važenja zakonskih odredbi)

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe člana 1. stav (3) i člana 3. tačka jj) Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 88/07).

Član 19.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj: 01,02-02-1-14/13
5. novembra 2013. godine
S a r a j e v o

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH

dr. Denis Bećirović

Prvi zamjenik
predsjedavajućeg Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH

dr. Dragan Čović